

Ministerstwo Sprawiedliwości

Organizacja Społeczna: Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, ul. Jana Cybisa 7; 02-784 Warszawa.

**Stanowisko w/s wybranych przepisów projektu ustawy o zmianie ustawy
– Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw**

Polska Federacja Związkowa Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej, jako ogólnopolska organizacja społeczna i zawodowa reprezentująca m.in. środowisko asystentów rodziny, zgłasza następujące uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, w zakresie w jakim projektuje się, że do zadań asystenta rodziny należeć będzie towarzyszenie oskarżonemu, którzy nie ukończyli 18 lat w trakcie posiedzenia albo rozprawy, o których mowa w projektowanym art. 76a k.p.k.:

Zdaniem naszej organizacji, wprowadzenie nowego zadania dla asystentów rodziny (AR) wynika w sposób jednoznaczny z niezrozumienia roli asystenta rodziny, którego zadania zostały już opisane m.in. w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i do którego obowiązków należy specjalistyczna pomoc rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mająca na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Tymczasem projektodawca w ww. projekcie usiłuje instrumentalnie przypisać AR nowe zadanie o charakterze interwencyjnym i kontrolnym. Niewątpliwie rozszerzenie ochrony praw lub zabezpieczenie interesów oskarżonego, który nie ukończył 18 lat oraz zapewnienie sprawnego przeprowadzenia posiedzenia lub rozprawy jest niezbędne i wynika z potrzeb wskazanych przez projektodawcę w uzasadnieniu do projektu, jednakże za chybione należy uznać powierzenie ww. zadania asystentowi rodziny, a nie np. kuratorowi sądowemu.

Z treści projektu ustawy wynika, że przydział asystenta rodziny miałby mieć charakter losowy, a więc AR zwykle zaangażowany byłby w sprawę małoletniego z rodziny, w której dotąd nie pełnił asystentury. To w sposób oczywisty pozostaje w sprzeczności z interesem samego dziecka, które nie ma możliwości wyboru swojego przedstawiciela i wpływu na jego sposób reprezentacji, czy też towarzyszenia. Należy w tym miejscu wskazać, że zgodnie z art. 3 ust. 1 Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z dnia 23 grudnia 1991 r.) - *We wszystkich działaniach dotyczących dzieci, podejmowanych przez publiczne lub prywatne instytucje opieki społecznej, sądy, władze administracyjne lub ciała ustawodawcze, sprawą nadrzędną będzie najlepsze zabezpieczenie interesów dziecka.* W ocenie naszej organizacji, projektowany tryb towarzyszenia dziecku przed sądem, z uwagi m.in. na opisany sposób przydzielania AR, a także inne poniższe i zgłoszone wątpliwości – nie gwarantuje najlepszego zabezpieczenia interesów tego dziecka, a więc stoi w sprzeczności m.in. z ww. przepisami prawa międzynarodowego.

Polska Federacja Związkowa
Pracowników Socjalnych
i Pomocy Społecznej

„10 lat Pomagamy Pomagającym”

Warto w tym kontekście zauważyć również, że projektodawca nie przewiduje w ww. projekcie ustawy trybu dostępu asystenta do akt sprawy, w której będzie on osobą towarzyszącą, ani też trybu zmiany asystenta, co do którego małoletni utracił zaufanie w przedmiocie towarzyszenia. Tym samym, nie można mówić zarówno o faktycznym wsparciu dla ww. małoletniego, jak też o opisanej w art. 12 ust. 2 Konwencji o prawach dziecka – możliwości wypowiadania się przez to dziecko w każdym postępowaniu sądowym i administracyjnym, bezpośrednio lub za pośrednictwem przedstawiciela bądź odpowiedniego organu. W tym aspekcie, powierzenie roli towarzyszącej ustanowionemu kuratorowi, gwarantowałaby co najmniej możliwość płynnego dostępu do akt sprawy. Trudno bowiem sobie wyobrazić, że opisane przez projektodawcę towarzyszenie odbywać się będzie bez znajomości przedmiotu konkretnej sprawy.

Nasza organizacja zwraca również uwagę, że wprowadzona instytucja towarzyszenia w trakcie posiedzenia lub rozprawy, prawdopodobnie będzie miała jedynie charakter pozorny i faktycznie nie zapewni ww. pomocy, bowiem już teraz dostęp do usług asystentury jest poważnie ograniczony. Liczba asystentów rodziny stale się zmniejsza (obecnie to ok. 3 tys. AR), co wynika z konsekwentnego zwiększania ich obowiązków i zadań (obciążenia), a także z niedostatecznej gwarancji i wsparcia ich warunków pracy (niskie płace, brak uprawnień choćby zbliżonych do kuratorów sądowych). Biorąc tylko pod uwagę obecną liczbę kuratorów sądowych w Polsce (społecznych i zawodowych) – dodanie kuratorom nowego ww. zadania stwarza szansę powszechnego dostępu dla osób poniżej 18 r.ż. do instytucji towarzyszenia w sprawach karnych i jak wykazano – nie rodziłoby tylu uzasadnionych wątpliwości, w sytuacji gdyby zadanie to powierzono AR zatrudnionym w samorządowych jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

Z uwagi na powyższe stanowczo sprzeciwiamy się wprowadzeniu ww. przepisów w zakładanym kształcie.

PRZEWODNICZĄCY
Polskiej Federacji Związkowej
Pracowników Socjalnych i Pomocy Społecznej

Paweł Maczyński

Otrzymują:

1. Adresat (ZPO)
2. Pani Marlena Małąg – Minister Rodziny i Polityki Społecznej
3. a/a